

**Posudek habilitační práce JUDr. PhDr. Ing. Michaela Simana, Ph.D., DEA :
Prejudiciálne konanie podľa práva Európskej únie, Bratislava 2013**

Předsedou Vědecké rady Fakulty práva Panevropské vysoké školy, prof. JUDr. Jaroslavem Ivorem, DrSc., jsem byl jmenován v oboru mezinárodní právo oponentem habilitační práce JUDr. PhDr. Ing. Michaela Simana, Ph.D., DEA, na téma Prejudiční řízení podle práva Evropské unie.

Habilitant předložil habilitační práci v podobě již publikované vědecké monografie (Slovenská asociácia evropského práva, Bratislava 2013) v rozsahu 125 stran vlastního textu, počítáno bez příloh a seznamu použité judikatury a literatury. Oponent tak má výrazně usnadněnou práci při hodnocení její formální stránky, neboť monografie byla již před vydáním recenzována třemi posuzovateli.

Je nesporné, že dr. Siman si zvolil aktuální téma, a to především s ohledem na skutečnost, že řízení o předběžné otázce je součástí aplikace unijního práva, přičemž toto nesporné řízení probíhá v součinnosti s vnitrostátními soudními orgány a je jedním s pilířů prosazování jednotného výkladu unijního práva a prosazování jeho přednosti před právem členského státu i jeho přímého účinku. Zároveň je třeba uvést, že četba pojednání o procesních otázkách není četbou z nejlhčích, ale autorovi se podařilo pozornost čtenáře zaujmout a zároveň i vhodně spojit výklad problematiky s dopady do právního řádu slovenského. Jsem tak přesvědčen, že monografie dojde uplatnění i ve sféře justiční a bude jí ku prospěchu.

Habilitant práci rozdělil do třech částí. V první se zabývá předmětem předběžného řízení, spočívajícího v řízení o výkladu práva Evropské unie a řízení o platnosti sekundárního práva EU. Druhá část, po vymezení pojmu soudního orgánu členského státu, který je oprávněn se obrátit s předběžnou otázkou na Soudní dvůr, se věnuje procesním postupům. Třetí část pak charakterizuje pravomoci Soudního dvora při rozhodování o předběžné otázce a závaznost takových rozhodnutí. Závěr pak v koncizní podobě obsahuje autorovy úvahy o vývoji řízení o předběžné otázce a zejména o případné reformě, která by měla přinést zkvalitnění a zejména zrychlení celého řízení.

Dr. Michal Siman je odborné veřejnosti znám jako autor nebo spoluautor publikací věnovaných právu Evropské unie. Připomínám v této souvislosti již třetí vydání práce „Súdny systém Evrópskej unie (Euroiuris, Bratislava 2012 nebo Právo Evrópskej unie, Euroiuris Bratislava 2012), na něž předložená habilitační práce také navazuje. Zároveň to rovněž vypovídá o autorově dlouhodobém vědeckém zájmu o unijní problematiku.

Za určitý nedostatek práce považuji, že není vždy možné a zřejmé nalezení toho, jaké hypotézy byly autorem vytýčeny, které z nich byly jako výsledek vědecké práce potvrzeny a které vyvráceny.

Pokud jde o cíl, tedy o analýzu institutu prejudičního řízení na základě analýzy vybraných rozhodnutí Evropského soudního dvora, nyní oficiálně označovaného jako Soudní dvůr EU (impozantní je jejich počet), je bezpochyby možné konstatovat, že cíl byl splněn, včetně analýzy jednotlivých rozhodnutí z pohledu slovenských soudů. Čtenář tak vlastně dostává přehled zásadních rozhodnutí, která tvoří základ procesního práva. Zde se nezdržím připomínky, že autor někde jen rekapituluje, odkazuje na další rozhodnutí, ale svůj názor ponechává jen mezi řádky a vyhýbá se intenzivnější kritice některých rozhodnutí, v odborné literatuře považovaných za sporná nebo výrazně politicky motivovaná, což se ale ve vědecké práci tohoto druhu od autora očekává.

Práce je systematická, s odpovídající právní argumentací, psána kultivovaným jazykem. Drobné chyby, které korektorovi textu unikly, nesnižují zásadně hodnotu předložené práce.

Monografie, předložená jako habilitační práce, splňuje podle mého přesvědčení nároky, které jsou na kvalifikační práce tohoto druhu kladeny v právních i univerzitních předpisech a doporučuji proto Vědecké radě Fakulty práva, Panevropské vysoké škole, po splnění podmínky kladného hodnocení habilitační přednášky, vyslovit **souhlas** s habilitací JUDr. PhDr. Ing. Michaela Simana, Ph.D., DEA, v oboru mezinárodní právo.

Otázka:

Jaká je pozice habilitanta k teleologickému výkladu, kterým se Soudní dvůr Evropské unie odchýlí od znění interpretovaného předpisu?

V Olomouci 7. října 2013

Doc. JUDr. Jiří Jirásek, CSc.

Oponentský posudek na habilitační práci JUDr. PhDr. Ing. Michaela Simana, PhD., DEA, na téma: „Prejudiciálnekonanie podľa práva Európskej únie“

1. Přijatelnost práce k habilitačnímu řízení

Předložený habilitační spis sestává z poměrně stručné monografie (132 s. vlastního textu + přílohy), vydané Slovenskou asociáciou európskeho práva v Bratislave v roce 2013. Z pohledu praxe běžné pro obhajoby habilitačních prací na PF UK v Praze jde o práci rozsahem na dolní hranici, obvyklá praxe je předkládat delší spisy. Rovněž zařazení habilitačního řízení do odboru 3.4.8. „mezinárodní právo“ by bylo problematické, protože svým obsahem práce spadá do práva EU. Ovšem vzhledem k odlišné akreditaci oborů habilitačního řízení (mezinárodní a evropské právo dohromady) a praxi na PEVŠ považují spis za přijatelný pro posuzování jako habilitační práce.

2. Výběr tématu, aktuálnost a metody práce

Prejudiciálnekonanie čili řízení o předběžné otázce patří mezi klasická témata evropského práva (práva EU), ke kterému existuje velmi rozsáhlá, především zahraniční literatura. Nicméně otázky spojené s tímto typem řízení, jež tvoří asi dvě třetiny všech věcí, které rozhoduje Soudní dvůr EU, zůstávají stále aktuální, zejména v souvislosti s pravomocí některých vnitrostátních orgánů (např. ústavních soudů). Téma je dostatečně úzké a konkrétní, což je pro habilitační práci pozitivní vlastnost. Z výše uvedeného vyplývá i dostatečná aktuálnost spisu, vždyť rukopis byl zavřen, aby zohlednil právní stav platný k 1.3.2013.

V úvodu práce dr. Siman charakterizuje jako hlavní cíl práce analyzovat institut prejudiciálního řízení na základě vybraných ustanovení Soudního dvora s využitím metod analýzy, syntézy a případně komparace. Dalším cílem práce je analyzovat a aplikovat jednotlivá rozhodnutí Soudního dvora i z pohledu slovenského právního řádu. Na začátku každé kvalifikační práce by měl být metodologický úvod. Je v pořádku, že autor explicitně deklaruje použité metody, i když u habilitačního spisu bych očekával o něco delší a konkrétnější metodologické pojednání. Nicméně v základní, stručné podobě jsou metody uvedené, takže lze spis doporučit k dalšímu řízení.

3. Formální stránka práce

Habilitační práce je vydaná v knižní formě, má standardní úpravu. Je logicky členěná do tří hlavních částí, které jsou dále vnitřně strukturované. Text je napsaný odborným jazykem, srozumitelně a čtivě. Práce neobsahuje gramatické nebo jiné formální chyby. V přílohách práce je obsažen Jednací řád (Rokovacíporiadok) SD EU, Doporučení pro vnitrostátní soudy při podávání návrhů na zahájení prejudiciálních řízení a Vzor usnesení o přerušení řízení a podání prejudiciální otázky. To vše jsou z praktického hlediska poměrně užitečné dokumenty pro běžného čtenáře. Z hlediska náležitostí vědecké práce, kterou musí být habilitační spis, je ovšem důležitější seznam citované judikatury SD EU (velmi bohatý) a seznam použité literatury, který je dostatečný (zahrnuje práce v anglickém, francouzském, českém a slovenském jazyce). Co se týče citace rozsudků SD v textu a v seznamu judikatury, většina je standardní a bez chyb. Poměrně časté je zkracování názvu, které je zpravidla v pořádku. Poměrně kuriózně ale působí zkrácení „*Unión de Pequeños*“, kde chybí substantivum *Agricultores* (rozsudek z 25.7.2002, C-50/00 P, Zb.s. I-6677).

Vzhledem k tomu, že práce obsahuje marginální čísla, čtenář (a oponent) by očekával alespoň stručný věcný rejstřík, který by usnadnil orientaci. V knize však z neznámých důvodů rejstřík chybí.

4. Obsahová stránka práce

První část práce se zabývá charakteristikou a předmětem prejudiciálního řízení, které se označuje jako nesporné a nepřímé řízení, které může začít pouze na návrh podaný soudním orgánem členského státu. Nesporná povaha toho řízení spočívá v tom, že jeho předmětem není rozhodování věcí, které patří do pravomoci vnitrostátních soudů, ale zajištění jednotného výkladu a aplikace práva EU pro potřeby rozhodovací činnosti soudů členských států. Prameny prejudiciálního řízení jsou obsaženy ve smlouvách (SEU a SFEU), Statutu SD, Jednacím řádu SD a výše zmíněných Doporučeních pro vnitrostátní soudy. Autor postupně rozebírá předmět prejudiciálního řízení, kterým je výklad práva Unie, zkoumání platnosti aktů sekundárního práva EU a smlouvy uzavřené mezi členskými státy.

V druhé části se autor soustředil na vnitrostátní řízení a podávání prejudiciálních otázek, což je z hlediska právní praxe klíčová etapa. Analyzuje zde pojem vnitrostátní soudní orgán, fakultativní a obligatorní podávání prejudiciálních otázek a pravomoci vnitrostátního soudu.

V třetí rozsáhlé kapitole pak Siman důkladně popisuje prejudiciální řízení před Soudním dvorem EU až po vydání deklaratorního rozsudku, který se týká buď výkladu práva EU, nebo neplatnosti aktu EU. Celá práce je pak završena poměrně stručným, ale velmi důležitým Závěrem, který navíc obsahuje úvahy o vývoji prejudiciálního řízení. Oba aspekty jsou tak důležité, že by se určitě zasloužily větší prostor. Závěr *strictosensu* by měl přinést přece jen o něco delší shrnutí hlavních poznatků práce. Druhá část by pak mohla být věnována úvahám o dalším vývoji a návrhům *de lege ferenda*. V této souvislosti by bylo zajímavé se dozvědět názor autora na vhodnost přesunu části prejudiciálních otázek od SD EU na Všeobecný soud.

5. Otázky a připomínky oponenta

Habilitant v práci souhlasně cituje názor G. Isaaka, že Soudní dvůr plní v rámci svých pravomocí funkce správního soudnictví, ústavního soudnictví, mezinárodního soudnictví a regulativní funkci. Vztahují se všechny čtyři funkce také k prejudiciálnímu řízení? V jakém smyslu a kdy plní SD EU funkci mezinárodního soudnictví? Jaký je vztah SD EU k jiným mezinárodním soudům a tribunálům?

Další otázka se vztahuje k posuzování souladu aktů práva EU s mezinárodním právem. Může vnitrostátní soud podat prejudiciální otázku k SD EU např. ve věci souladu s ustanoveními dohod WTO?

V souvislosti s vymezením vnitrostátních soudních orgánů se objevuje velmi zajímavá otázka rozhodčích soudů, které zpravidla nebývají uznané jako orgány oprávněné k podání prejudiciální otázky. Otázka se týká možnosti podání otázky v kontextu investiční arbitráže, kdy nejde o tribunál zřízený ne soukromoprávním kontraktem, ale mezistátní dohodou o ochraně investic (BIT), jež obsahuje rozhodčí doložku. I když Lisabonská smlouva začlenila přímé zahraniční investice do kompetence EU (společná obchodní politika), tyto BITs zatím zůstávají v platnosti. V rámci aplikovatelného práva, podle kterého musí arbitrážní tribunál rozhodovat, se může vyskytovat i otázka práva EU.

Autor se v práci rovněž dotýká některých aspektů ochrany základních (lidských) práv. Klade se v této souvislosti otázka, zda a do jaké míry je SD EU zajištěna ochrana práv a svobod obsažených v Chartě základních práv EU, popř. vyplývajících z Evropské úmluvy o lidských právech. Je prejudiciální řízení u SD EU prostředkem ochrany ekvivalentním k přímým žalobám k ESLP nebo jiným mezinárodním orgánům?

6. Závěrečné hodnocení

I přes určité připomínky se domnívám, že uchazeč prokázal způsobilost k vědecké práci a znalost zkoumané problematiky práva EU do té míry, aby bylo možno doporučit habilitační práci k dalšímu řízení. Proto ji doporučuji a v případě úspěšné obhajoby, včetně vypořádání se s navrženými otázkami, jsem připraven podpořit návrh, aby byl dr. Michaelu Simanovi, PhD., udělen vědecko-pedagogický titul „docent“.

V Praze dne 12.10.2013

Prof. JUDr. Pavel Šturma, DrSc.

doc. JUDr. Kristián Csach, PhD., LL.M.
Právnická fakulta UPJŠ v Košiciach

Oponentský posudok

k habilitačnej práci:

JUDr. PhDr. Ing. Michaela Simana, PhD., DEA

Názov habilitačnej práce:

„Prejudiciálne konanie podľa práva Európskej únie“

Dňa 10. septembra 2013 som bol prof. JUDr. Jaroslavom Ivorom, DrSc., predsedom Vedeckej rady Fakulty práva Paneurópskej vysokej školy menovaný za oponenta habilitačnej práce JUDr. PhDr. Ing. Michaela Simana, PhD., DEA na tému: „*Prejudiciálne konanie podľa práva Európskej únie*“ v odbore 3.4.8. medzinárodné právo. S odvolaním sa na uvedené predkladám nasledovný oponentský posudok.

Zameranie práce, aktuálnosť skúmanej problematiky

Práca sa zameriava na zrejme najdôležitejší prostriedok spolupráce vnútroštátnych súdov a Súdneho dvora Európskej únie. Toto je najväčším plusom a zároveň aj nedostatkom práce. Teoretická analýza problematiky, ktorá je už predmetom viacerých spracovaní, tvorí pevnú súčasť povinného kurikula vždy núti čitateľa k porovnávaniu, hľadaniu pridanej hodnoty. Predložená práca určite nie je hĺbkovým monografickým rozborom úzkej problematiky, výseku matérie konania o prejudiciálnej otázke, ale skôr naopak, širokým záberom so snahou o rovnomerné a komplexné spracovanie témy. Práve aktuálnosť, prehľadnosť a systematický prístup k enormného množstva judikatúry Súdneho dvora je najväčšou pridanou hodnotou predloženej práce.

Spracovanie problematiky je nepochybne aktuálne (hoci téma prejudiciálnej otázky sama nepatrí medzi témy, ktoré by neboli prístupne spracované slovenskými alebo českými autormi, resp. iným dostupným prekladom zahraničnej publikácie, a musíme povedať, že niekedy je prístupný rozbor aj vo väčšom rozsahu). Slovenské všeobecné súdy (hoci, ako aj sám autor uvádza, geograficky disproporčne) začali využívať prejudiciálnu otázku, a preto každá publikácia, ktorá tento prostriedok systematicky spracuje, musí byť privítaná.

Rozsah práce

Rozsahom sa jedná skôr o kratšiu prácu (už na s. 133 začína príloha nasledovaná zoznamom zdrojov). Nie zanedbateľný podiel v samotnom texte tvorí označenie použitých judikátov (autor ich uvádza v texte, nie v poznámke pod čiarou). Bez toho, aby oponent spochybňoval základný zámer autora spracovať a využiť v čo najväčšej možnej miere judikatúru Súdneho dvora, bez ktorej je spracovanie tejto témy skutočne nemožné, podľa názoru oponenta však

takáto forma spracovania neprispieva ku komfortu čitateľa (myšlienky sú roztrhnuté vloženými odkazmi) a aj ukracuje textový priestor pre vlastné tvorivé úvahy autora.

Spracovanie kopíruje spracovanie úspešných diel, ktoré vznikli v spoluautorstve s doc. Slašťanom (Siman, M., Slašťan, M.: *Primárne právo Európskej Únie. (aplikácia a výklad práva Únie s judikatúrou)*. 3. vydanie. Bratislava. 2010). Zrejme vzhľadom na model, ktorý sa stal úspešným, nepovažoval autor za potrebné ho zmeniť, čo je úplne v autorskej licencií.

Hrubý odhad autorských hárkov avšak nedáva podstatný dôvod pochybovať o splnení kvantitatívnych podmienok rozsahu pre monografické práce, aj keď nie s veľkou rezervou.

Metodológia, spôsob spracovania

Práca je viac syntetická, ako hĺbkovo analytická či kontemplatívna. Jej základom je spracovanie skutočne enormného množstva judikatúry. Pôsobí skôr ako systematizácia a vysvetlenie judikatúry Súdneho dvora k danej problematike, a preto je použiteľná aj vo sfére tuzemskej právnej praxe, ktorej príklon k judikatúre ako hlavnému zdroju poznatkov je na Slovensku neodškriepiteľný.

Čitateľ spravidla nenájde prehľad diskurzu o jednotlivých špecifikách prejudiciálneho konania, výnimkou sú úvahy o budúcnosti úpravy a praxe prejudiciálnych otázok. Vlastné úvahy sú koncentrované najmä do statí označených ako „*Aplikácia práva Únie a slovenský právny poriadok*“, ktoré nájdeme v jednotlivých kapitolách.

Formálna stránka práce, citovanie

Práca je napísaná kultivovaným jazykom s minimom gramatických či štylistických preheškov. Výhodou je strohý, nekomplikovaný text, oprostý od balastu. Práca obsahuje rozumnú veľkosť poznámkového aparátu, 192 poznámok pod čiarou (uviedenie odkazov na judikatúru by ho nepochybne niekoľkokrát znásobilo), veľká časť poznámok pod čiarou ale obsahuje vnútorné odkazy na marginálne čísla (nazývané odsekmi).

Napriek tomu sme určité formálne nedostatky identifikovali. Niektoré poznámky sú nedostatočné (napr. poznámka č. 183), pri niektorých z dôvodu typografických „škriatkov“ vypadli niektoré údaje (napríklad č. poznámky č. 76 na s. 47, hoci samotný text poznámky je uvedený).

Podľa oponenta skôr rušivo pôsobia jednotlivé podnadvisy, ktoré sú v rámci jednotlivých kapitol vystavané vlastnou filozofiou a nikde nie je uvedená ich systematika / obsah. Prospelo by čitateľnosti textu, ak by neboli uvedené ako nadpisy (ale iba ako marginálne rubriky).

Práca s odbornou literatúrou

Autor pracuje primárne s judikatúrou, z právno-vedeckých zdrojov je citel'ný príklon k francúzskym a sekundárne aj anglickým zdrojom. Ako pri každej vedeckej práci, určite sa nájdu diela, vrátane domácej proveniencie, ktoré mohli byť ešte použité pri spracovaní problematiky. Zároveň sa ale nazdávame, že všetky základné myšlienkové prúdy, tam, kde sa ich žiadalo vzhľadom na systematiku diela uviesť, boli zohľadnené.

Samotný obsah habilitačnej práce

Ako sme už uviedli vyššie, základný zámer práce je systematizácia, vnesenie poriadku do spleťitého komplexu judikatúry Súdneho dvora k prejudiciálnej otázke. Preto neprekvapuje, že základný prínos autora je v tom, čo ako vlastný prínos čitateľ nevidí, keďže nie je uvedený obligátnou formulkou: „*podľa názoru autora*“. Prínos práce je v spracovaní a systematizácii a práve v tejto systematizácii a snahe o exaktnosť je najväčší autorov prínos. Na druhú stranu, inšpiratívne pôsobia úvahy o obmedzení možnosti právnej ochrany pri nepredložení prejudiciálnej otázky (s. 74/75), je ale na škodu, že v úzadí ostáva skúmanie prípadov, kedy ústavný súd vytykal všeobecným súdom nedostatočné vysporiadanie sa s potrebou (ne-)predloženia prejudiciálnej otázky (požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia o nepredložení prejudiciálnej otázky v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj interakcia s právom na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd), pričom osobitný význam v tejto súvislosti má doktrína *acte clair* ako spôsob vyhýbania sa prejudiciálnym otázkam (s. 71), pri ktorej mohla byť analyzovaná aj slovenská judikatúra.

Zaujímavá je aj úvaha autora o bezodkladnom prejudiciálnom konaní ako osobitnom druhu konania (v zmysle čl. 267 os. 4 ZFEÚ), odlišnom od naliehavého prejudiciálneho konania, keďže rokovací poriadok Súdneho dvora takúto samostatnú kategóriu nepozná. Je škoda, že popis tejto kategórie ostal pomerne strohý v jednej vete.

Oponent si dovoľí poukázať na určité zástupné pripomienky k obsahu práce, ktoré pripisujeme skôr jej technickému spracovaniu a štruktúracii sledu textu, či časovému rozpätiu medzi spracovaním určitej problematiky a jej odovzdaním do tlače, alebo len predpokladanému zámeru autora nerozširovať inak kompaktnú prácu o spracovanie postranných tém.

- Autor na s. 41 tvrdí, že dôvody neplatnosti v rámci konania o prejudiciálnej otázke nie sú obmedzené („*Kontrola platnosti aktov ... môže byť založená na akýchkoľvek iných prípustných dôvodoch*“), neskôr sa však zdá, že svoje tvrdenie (*akýchkoľvek iných*) koriguje v prospech jediného: súladu s medzinárodným právom verejným (s. 42/43). O akých iných dôvodoch môžeme uvažovať?
- Napriek stanovisku autora (s. 54) taliansky ústavný súd predložil prejudiciálnu otázku, a to už v roku 2008.
- Akú *sťažnosť* proti súdному rozhodnutiu slovenského všeobecného súdu má na mysli (s. 74)?
- Z akého zdroja čerpal údaje o lehotách, v ktorých by Súdny dvor mal rozhodnúť v jednotlivých druhoch skrátených konaní (s. 104/105)?

Z celkového pohľadu ale autor pokryl skúmanú problematiku vyváženým a konzistentným spôsobom, ostáva pritom priestor na hĺbkovú analýzu do čiastkových problémov v budúcnosti. Ako predvoj tohto plánu by v rámci obhajoby predloženej práce mohol autor rozvinúť napríklad tieto svoje myšlienky:

- Aký je podľa názoru autora vzťah medzi prejudiciálnou otázkou a otázkou súladu – z pohľadu vnútroštátneho (ústavného) práva. Predstavme si, že všeobecný súd dospel k názoru, že určité ustanovenie vnútroštátneho predpisu je tak v nesúlade s ústavou, ako aj v rozpore napríklad so smernicou alebo s nariadením, ale nepredloží prejudiciálnu otázku, ale priamo postúpi návrh ústavnému súdu na zaujatie stanoviska podľa § 109 ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Má (*de lege lata*) ústavný súd odmietnuť túto žiadosť všeobecného súdu, ak mal možnosť predložiť

prejudiciálnu otázku a nepredložil ju? Aký výsledok je konformný s účelom jednotnej aplikácie a aplikačnej prednosti práva Európskej únie?

- Aký je vzťah medzi uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 206/08 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 108/2012 z 26. júla 2012, publikovaného aj ako R 61/2013?
- Autor na s. 60 implikuje, že nedobrovoľne generované rozhodcovské súdy by mohli predložiť prejudiciálnu otázku. Môžu arbitrážne súdy v investičnej arbitráži položiť prejudiciálnu otázku (ak by rozhodcovská zmluva bola obsiahnutá už v medzinárodnej dohode o vzájomnej podpore a ochrane investícií)?
- Ako sa autor stavia k možnosti rozhodcovských súdov predložiť prejudiciálnu otázku (*de lege ferenda*)? Je prístup zvolený Dánskom alebo Nórskom vhodný (čl. 27 ods. 2 dánskeho alebo § 30 ods. 2 nórskeho zákona o arbitráži)?
- Prípadne by autor mohol bližšie vysvetliť popis riešenia právnej medzery Súdny dvorom. Podľa autora (s. 34), ak: „*vzniknutú situáciu neupravuje žiadna právna norma, Súdny dvor to rieši tak, že od existujúcich noriem odvodí novú normu, ktorá je v súlade so všeobecnými zásadami práva Únie.*“

Záver

Predĺžená habilitačná práca naplňa ciele, ktoré si autor vymienil, a to komplexné spracovanie problematiky prejudiciálneho konania. Samozrejme, nebolo asi cieľom dať odpoveď na všetky možné otázky, ale ponúknuť systematický prehľad tejto problematiky, najmä cez prizmu judikatúry Súdneho dvora. Výsledkom je vnútorne obsahovo a formálne vyvážený a konzistentný celok, ktorý predstavuje viac než vhodný úvod do hlbších zákutí tejto matérie.

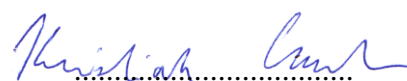
Oponent musí uviesť aj to, že napriek tomu, že ide o prácu z oblasti európskeho práva, je predmetom obhajoby v odbore 3.4.8. Medzinárodné právo. Tento rozdiel považujeme za formálny, keďže európske právo sa pôvodne vytváralo ako subsystém medzinárodného práva a až jeho neskorším vývojom (ku ktorému nepochybne prispel aj Súdny dvor využívaním možností daných mu inštitútom prejudiciálnej otázky) a iba špecifiká tunajšieho akademického prostredia doteraz nereflektovali na to, aby európske právo tvorilo samostatný odbor.

Ako oponent preto uzatváram, že predložená habilitačná práca **spĺňa** stanovené predpoklady na habilitačné práce, ako aj kritéria bežne akceptované v spoločenských a humanitných vedách v Slovenskej republike a navrhujem, aby predložená habilitačná práca **bola** prijatá na verejnú obhajobu. V prípade, úspešnej obhajoby práce a vykonania habilitačnej prednášky navrhujem, aby JUDr. PhDr. Ing. Michaelovi Simanovi, PhD., DEA, **bol udelený** vedecko-pedagogický titul:

„**docent**“

v odbore: 3.4.8. „Medzinárodné právo“.

V Košiciach, 7. októbra 2013

podpis